

คู่มือปฏิบัติงาน : การประเมินความเสี่ยง
เพื่อการควบคุมภายใน

นางสาวณัฐกานต์ ปิจวงศ์
นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ
องค์การบริหารส่วนตำบลสระ

คำนำ

การควบคุมภายในเป็นเครื่องมือที่สำคัญขององค์กร อันจะทำให้การดำเนินงานและการบริหารหน่วยงานของรัฐบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายและมีการกำกับดูแลที่ดี ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้งานในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการและระบบการควบคุมภายในองค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดมูลค่าเพิ่มและความสำคัญแก่องค์กร ฉะนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดดังกล่าวในการดำเนินการควบคุมภายใน ควรมีความเข้าใจถึงภาพรวมเกี่ยวกับการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของระบบการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์การปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561

ในการจัดทำคู่มือการประเมินความเสี่ยงเพื่อการควบคุมภายในของหน่วยตรวจสอบภายใน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสระ ผู้จัดทำได้รวบรวมเนื้อหาสาระจากหนังสือตำราทางวิชาการและเอกสารเกี่ยวกับการควบคุมภายใน เพื่อให้ความรู้ ความสำคัญ ความหมาย แนวคิด กระบวนการ และขั้นตอนในการประเมินความเสี่ยงเพื่อการควบคุมภายในให้เจ้าหน้าที่และผู้กำกับดูแล สามารถนำหลักการประเมินความเสี่ยงเพื่อการควบคุมภายใน โดยผู้ตรวจสอบภายในกำหนดนโยบายระบบงานคู่มือการปฏิบัติงานและแบบฟอร์มดำเนินงานเพื่อนำไปใช้ในการประเมินความเสี่ยงการควบคุมควบคุมภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและส่งเสริมให้ระบบการควบคุมควบคุมภายในเป็นไปตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ ตามที่กระทรวงการคลังกำหนดต่อไป

นางสาวณัฐกานต์ ปิจวงค์

ผู้จัดทำ / รวบรวม

11 ตุลาคม 2566

สารบัญ

คำนำ		2
บทที่ 1	บทนำ การควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐ	4
	ความเป็นมาและแนวคิด	5
	วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน	5
	องค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน	5
บทที่ 2	กระบวนการปฏิบัติการประเมินความเสี่ยงเพื่อการควบคุมภายใน	8
	ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการควบคุมภายใน	9
	แผนผังกระบวนการประเมินความเสี่ยงของการควบคุมภายใน	10
บทที่ 3	บทสรุป	11
	บรรณานุกรม	12
	ภาคผนวก	13

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาการควบคุมภายใน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 62 วรรคสาม บัญญัติให้รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลัง เพื่อให้ฐานะการเงินการคลังมีเสถียรภาพมั่นคงและยั่งยืน โดยกฎหมายว่าด้วยวินัยการการคลัง ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561 มาตรา 79 ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด โดยมีการจัดทำตามมาตรฐานสากลของ The committee of Sponsoring organization of the Treadway commission : COSO 2013 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดประเมินและปรับปรุงระบบการควบคุมควบคุมภายในของหน่วยงานของรัฐ อันจะทำให้การดำเนินงาน และการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมีการกำกับดูแลที่ดี โดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานของรัฐตามคำนิยาม (6)

การควบคุมภายใน หมายความว่า กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้กำกับดูแล หัวหน้าส่วนงานของรัฐ ฝ่ายบริหารและบุคลากรของหน่วยงานของรัฐจัดให้มีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐจะบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ

แนวคิด ตามมาตรฐานการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ

1. การควบคุมภายในเป็นกลไกที่จะทำให้แรงงานของรัฐบรรลุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน และด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

2. เป็นส่วนประกอบที่แทรกอยู่ในการปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยงานของรัฐ การควบคุมภายในเป็นสิ่งที่ต้องกระทำอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง ไม่ใช่เป็นผลสุดท้ายของการกระทำ

3. การควบคุมภายในเกิดขึ้นได้โดยบุคลากรของหน่วยงานของรัฐ โดยผู้กำกับดูแล ฝ่ายบริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ตรวจสอบภายใน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการทำให้มีการควบคุมภายในเกิดขึ้น ซึ่งไม่ใช่เพียงการกำหนดนโยบาย ระบบงาน คู่มือการปฏิบัติงานและแบบฟอร์มดำเนินงานเท่านั้น หากแต่ต้องมีการปฏิบัติ

4. การควบคุมภายในสามารถให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดของหน่วยงานของรัฐ อย่างไรก็ตาม การควบคุมควบคุมภายในที่กำหนดอาจไม่สามารถให้ความมั่นใจแก่ผู้กำกับดูแล และฝ่ายบริหาร ว่าการดำเนินงานจะบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์

5. ควบคุมภายในควรกำหนดให้เหมาะสมกับโครงสร้างองค์กรและภารกิจของหน่วยงานของรัฐ

วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน

1. วัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงาน เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน รวมถึงบรรลุเป้าหมายด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน ตลอดจนการใช้ทรัพยากร การดูแลรักษาทรัพย์สิน การป้องกัน หรือลดความผิดพลาดของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในหน่วยงานของรัฐ

2. วัตถุประสงค์ด้านการรายงาน เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการรายงานทางการเงินและไม่ใช้การเงิน ที่ใช้ภายในและภายนอกหน่วยงานของรัฐ รวมถึงการรายงานที่เชื่อถือได้ ทันเวลา โปร่งใส หรือข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

3. วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ เป็นวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ หรือเป็นมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน รวมทั้งข้อกำหนดอื่นของทางราชการ

องค์ประกอบของการควบคุมภายใน มี 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ

1. **สภาพแวดล้อมการควบคุม** สภาพแวดล้อมการควบคุมเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงานที่ส่งผลให้มีการนำการควบคุมภายในมาปฏิบัติทั่วทั้งหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหารจะต้องสร้างบรรยากาศให้ทุกระดับประทับใจถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน รวมทั้งการดำเนินงานที่คาดหวังของผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ สภาพแวดล้อมการควบคุมดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบของการควบคุมภายในอื่น ๆ ประกอบด้วย 5 หลักการ ดังนี้

- 1) หน่วยงานของรัฐแสดงให้เห็นถึงการยึดมั่นในคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม
- 2) ผู้กำกับดูแลของหน่วยงานของรัฐ แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและมีหน้าที่กำกับดูแลให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงการควบคุมภายใน รวมถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับการควบคุมภายใน
- 3) หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจัดให้มีโครงสร้างองค์กร สายการบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่เหมาะสมในการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐภายใต้การกำกับดูแลของผู้กำกับดูแล
- 4) หน่วยงานของรัฐแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการสร้างแรงจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ
- 5) หน่วยงานของรัฐกำหนดให้บุคลากรมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายใน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ

2. **การประเมินความเสี่ยง** การประเมินความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ รวมถึงกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้น ฝ่ายบริหารควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและภารกิจภายในทั้งหมดที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ ประกอบด้วย 5 หลักการ ดังนี้

6) หน่วยงานของรัฐระบุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในของการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

7) หน่วยงานของรัฐระบุความเสี่ยงที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในอย่างครอบคลุมทั้งหน่วยงานของรัฐ และวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้น

8) หน่วยงานของรัฐพิจารณาโอกาสที่อาจจะเกิดการทุจริต เพื่อประกอบการประเมินความเสี่ยงที่ส่งต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

9) หน่วยงานของรัฐระบุและประเมินการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อระบบควบคุมภายใน

3. กิจกรรมการควบคุม กิจกรรมการควบคุมเป็นการปฏิบัติที่กำหนดในนโยบายและกระบวนการ ดำเนินงาน เพื่อให้มั่นใจการปฏิบัติตามคำสั่งการของฝ่ายบริหารจะลดหรือควบคุมความเสี่ยงให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์กิจกรรมการควบคุมควรได้รับการนำไปปฏิบัติทั่วทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ ในกระบวนการปฏิบัติ งานขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 หลักการ ดังนี้

10) หน่วยงานของรัฐระบุและพัฒนากิจกรรมการควบคุม เพื่อลดความเสี่ยงในการบรรลุวัตถุประสงค์ ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

11) หน่วยงานของรัฐระบุและพัฒนากิจกรรมการควบคุมทั่วไปด้านเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์

12) หน่วยงานของรัฐจัดให้มีกิจกรรมการควบคุม โดยกำหนดไว้ในนโยบาย ประกอบด้วยผลสำเร็จที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริง

4. สารสนเทศและการสื่อสาร สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานของรัฐที่จะช่วยให้การดำเนินงานตามการควบคุมภายในที่กำหนด เพื่อสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ การสื่อสารเกิดขึ้นได้ทั้งจากภายในและภายนอก และเพื่อให้ทราบถึงสารสนเทศที่สำคัญในการควบคุมการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ การสื่อสารจะช่วยให้บุคลากรในหน่วยงานมีความเข้าใจถึงความรับผิดชอบและความสำคัญของการควบคุมภายในที่มีต่อการบรรลุวัตถุประสงค์

13) หน่วยงานของรัฐจัดทำหรือจัดหาและใช้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด

14) หน่วยงานของรัฐมีการสื่อสารภายในเกี่ยวกับสารสนเทศ รวมถึงวัตถุประสงค์ และความรับผิดชอบที่มีต่อการควบคุมภายในซึ่งมีความจำเป็นในการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด

15) หน่วยงานของรัฐมีการสื่อสารกับบุคคลภายนอกเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด

5. กิจกรรมการติดตามผล กิจกรรมการติดตามผลเป็นการประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงาน การประเมินผลเป็นรายครั้งหรือเป็นการประเมินผลทั้ง 2 วิธีร่วมกัน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการปฏิบัติตามหลักการในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในทั้ง 5 องค์ประกอบ กรณีที่ผลการประเมินการควบคุมภายในจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงานของรัฐให้รายงานต่อฝ่ายบริหาร และผู้กำกับดูแล อย่างทันเวลา กิจกรรมการติดตามผลประกอบด้วย 2 หลักการ ดังนี้

16) หน่วยงานของรัฐระบุ พัฒนาและดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงาน และหรือการประเมินผลเป็นรายครั้งตามที่กำหนด เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติตามองค์ประกอบของการควบคุมภายใน

17) หน่วยงานของรัฐประเมินผลและสื่อสารข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนของการควบคุมภายใน อย่างทันเวลาต่อฝ่ายบริหารและผู้กำกับดูแล เพื่อให้ผู้รับผิดชอบสามารถสั่งการแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 2

กระบวนการประเมินความเสี่ยง

กระบวนการขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ เพื่อระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ รวมถึงกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้น ฝ่ายบริหารควรคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและภารกิจภายในทั้งหมด ที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ ประกอบด้วย 4 หลักการ ดังนี้

1. หน่วยงานของรัฐระบบวัตถุประสงค์การควบคุมภายในของการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้แก่ การระบุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในให้ชัดเจนและเพียงพอที่จะสามารถระบุและประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ เช่น วัตถุประสงค์การควบคุมภายในเรื่องการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานอย่างไรให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลจากการควบคุมภายในที่กำหนดไว้ในการปฏิบัติในหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามคำสั่งมอบหมายงานที่ให้ปฏิบัติงานเป็นไปตามหน้าที่ที่มอบหมายให้

2. หน่วยงานของรัฐระบบความเสี่ยงที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์การควบคุมภายในอย่างครอบคลุมทั้งหน่วยงานของรัฐและวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงโดยการระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของงานทุกงานตามภารกิจหน้าที่รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีโอกาสและผลกระทบทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในงานกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมโครงการที่อยู่ในแผนการดำเนินงานที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางจากแผนบริหารจัดการความเสี่ยงโดยสามารถนำมาดำเนินการควบคุมภายในต่อเพื่อให้การดำเนินในกิจกรรมโครงการงานนั้น ๆ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. หน่วยงานของรัฐพิจารณาโอกาสที่อาจเกิดการทุจริตเพื่อประกอบการประเมินความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์โดยการวิเคราะห์ความเสี่ยงของวัตถุประสงค์ที่ระบุความเสี่ยงไว้ที่เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับตัวเงิน เช่น พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้มีหน้าที่เก็บค่าธรรมเนียมขยะมูลฝอยเก็บค่าธรรมเนียมค่าขยะมูลฝอยและไม่นำเงินส่งเงินที่มีโอกาสที่อาจเกิดการทุจริตอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ

4. หน่วยงานของรัฐระบุและประเมินการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อระบบควบคุมภายใน คือ ระบุวิธีแก้ไขปัญหาในเรื่องที่ระบุไว้โดยให้มีการควบคุมภายในให้ความเสี่ยงนั้นให้หมดไปหรือสามารถแก้ปัญหาให้อยู่ในการยอมรับได้

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการควบคุมภายใน ขององค์การบริหารส่วนตำบลสระ

1. ทำความเข้าใจในโครงสร้างและระบบงานของหน่วยงาน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลสระ มีโครงสร้างหน่วยงานราชการทั้งหมด 7 ส่วนราชการได้แก่

- 1) สำนักปลัด
- 2) กองคลัง
- 3) กองช่าง
- 4) กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- 5) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
- 6) กองสวัสดิการสังคม
- 7) หน่วยตรวจสอบภายใน

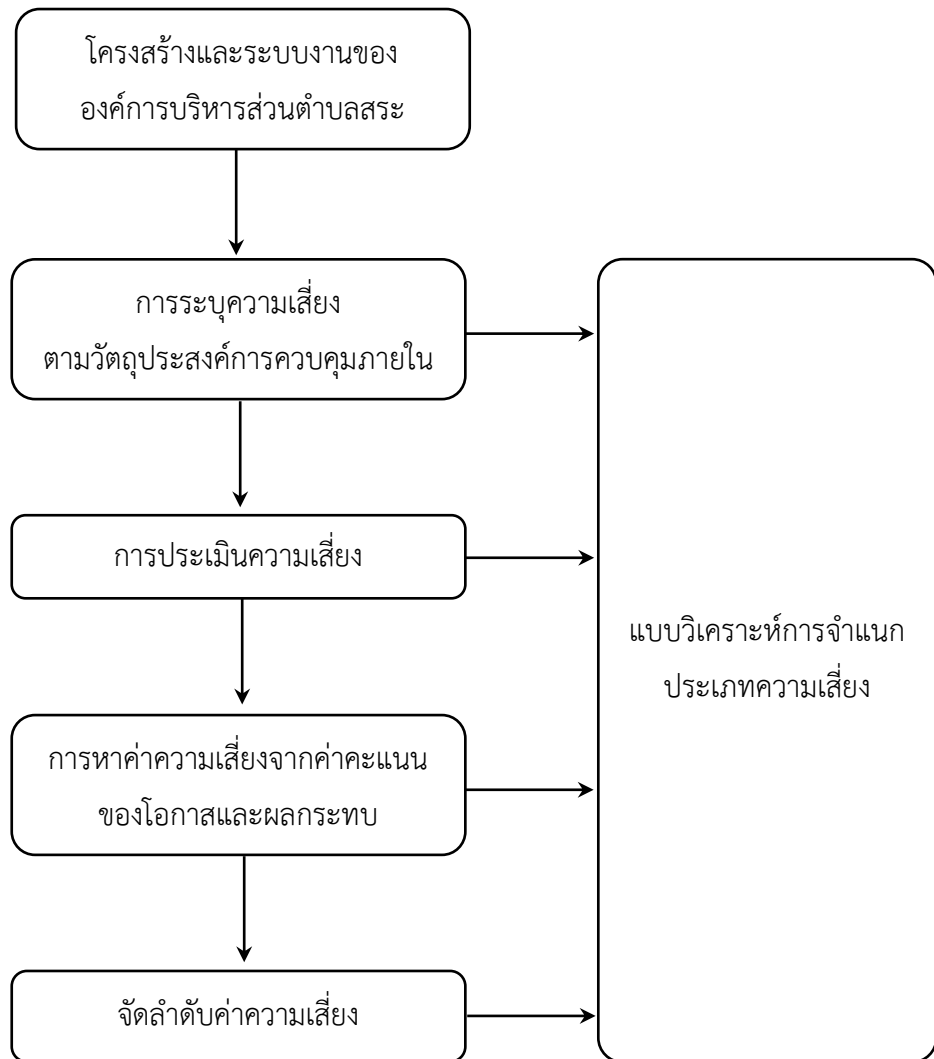
2. การดำเนินการระบุฟังเสียงในหน้าที่ทำภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ให้ครอบคลุมในทุกภารกิจ และกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ โดยการระบุปัจจัยเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง ประเมินผลระบบการควบคุมควบคุมภายในตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 5 องค์ประกอบ 17 หลักการ ในแบบฟอร์มแบบ วิเคราะห์ความเสี่ยง

3. นำความเสี่ยงมาพิจารณาระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดโอกาสและผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้งานในหน้าที่ตามภารกิจ กิจกรรม/โครงการ ที่ได้รับมอบหมายรับผิดชอบนั้นไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ของการดำเนินงานและความเสี่ยงที่ระบุไว้ในแบบฟอร์ม แบบวิเคราะห์จำแนกประเภทความเสี่ยง

4. ความเสี่ยงมาพิจารณาระดับความเสี่ยงระดับที่สูงและสูงมาก รวบรวมจะทำการควบคุมภายใน ในส่วนราชการ ทุกสำนัก/กอง ตามแบบรายงานการประเมินองค์การของการควบคุมควบคุมภายใน (แบบ ป.ค. 4) และรายงานการประเมินผลการควบคุมควบคุมภายใน (แบบ ป.ค. 5) และส่งรายงานให้กับคณะกรรมการจัดทำ รายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับองค์กรดำเนินการตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วย มาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 ข้อ 8 เพื่อดำเนินการ จัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในระดับหน่วยงานของรัฐต่อไป

แผนผังกระบวนการประเมินความเสี่ยงของการควบคุมภายใน

การวิเคราะห์
ความเสี่ยง

บทที่ 3

บทสรุป

คู่มือการประเมินความเสี่ยงเพื่อการควบคุมภายในนี้ มีเป้าหมายสำคัญ เพื่อช่วยสนับสนุนให้การประเมินความเสี่ยงการควบคุมภายในมีความเข้าใจหลักการและแนวทางในการประเมินความเสี่ยงเพื่อการควบคุมภายใน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด มีความมั่นใจและมีคุณภาพ ช่วยเพิ่มมูลค่าให้แก่องค์กร ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวการบริหารงาน เพื่อให้ก่อเกิดกระบวนการบริหารที่ดี ผลของการดำเนินงานขององค์กรวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

กระบวนการควบคุมภายในประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในจัดทำคู่มือในการประเมินความเสี่ยงเพื่อการควบคุมภายใน ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน เพื่อให้การควบคุมภายในเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด สามารถรวบรวมเป็นหลักฐานได้อย่างเพียงพอที่จะสนับสนุนในการรับการประเมินต่าง ๆ และใช้ประกอบการวิเคราะห์และประเมินผลเพื่อรายงานผลปฏิบัติงาน ได้ทุกภารกิจงานของเจ้าหน้าที่ทุกคน ผู้ที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่งหน่วยงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลสระ

ทั้งนี้ ช่วยให้การประเมินความเสี่ยงครอบคลุมทุกภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลสระ และเข้าใจในวิธีการประเมินเสี่ยงได้เป็นอย่างดี และผู้ตรวจสอบภายในมีการนำเสนอแนวคิด การเขียนรายงาน ด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร มีการร่วมงานเป็นชิ้นงานในการจัดทำรายงานการสำรวจผลการควบคุมภายใน สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็นได้ทันที่ และผลของการประเมินความเสี่ยงการควบคุมภายในยังเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไป

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม 2566 เป็นต้นไป

ผู้ขออนุมัติคู่มือการประเมินความเสี่ยงเพื่อการควบคุมภายใน

(นางสาวณัฐกานต์ ปิจวงค)

นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ

ผู้เห็นชอบคู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบ

(ธงชัย มูลศรี)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสระ

ผู้อนุมัติคู่มือการปฏิบัติงานตรวจสอบ

(นายสังคม สืบแสน)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสระ

บรรณานุกรม

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560
2. พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. 2561
3. หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 ตามหนังสือด่วนมาก ที่ กค 0409.3/ว 105 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2561
4. หนังสือแนวทางปฏิบัติการควบคุมภายใน กรมบัญชีกลาง
5. หนังสือคู่มือการควบคุมภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
6. แบบวิเคราะห์จำแนกประเภทความเสี่ยง ปันดดา พลปัดพี

ตัวอย่าง แบบวิเคราะห์ความเสี่ยง
 ปังประมาณ.....

แบบวิเคราะห์จำแนกประเภทความเสี่ยง

ชื่อ : สกุล : นาย/นาง/นางสาว/ยศอื่น.....
 ตำแหน่ง :
 ประจำปีงบประมาณ : สำหรับงวดปีงบประมาณ พ.ศ.

ลำดับที่ ความ เสี่ยง	ภารกิจตามคำสั่งแบ่งงาน	ระดับความเสี่ยง			
		โอกาส (1 - 5)	ผลกระทบ (1 - 5)	ค่าความเสี่ยง (ค่าคะแนนโอกาส x ค่าคะแนนผลกระทบ)	จัดเรียงลำดับความเสี่ยง (เรียงค่าความเสี่ยงที่สูงที่สุดไปน้อยที่สุด)

ค่าความเสี่ยง ระดับ 1 - 4 เท่ากับค่าความเสี่ยงระดับต่ำ
 ระดับ 5 - 9 เท่ากับค่าความเสี่ยงระดับกลาง
 ระดับ 10 - 21 เท่ากับค่าความเสี่ยงระดับสูง
 ระดับ 22 - 25 เท่ากับค่าความเสี่ยงระดับสูงมาก

ไม่ต้องควบคุมภายใน
 ไม่ต้องควบคุมภายใน
 ต้องนำไปควบคุมภายใน
 ต้องนำไปควบคุมภายใน

(ลงชื่อ).....ผู้จำแนก
 (.....)
 ตำแหน่ง.....
 วันที่.....เดือน ตุลาคม พ.ศ.

เกณฑ์ประเมินระดับโอกาสและผลกระทบ

โอกาสจะเกิดความเสี่ยง	ความถี่	ระดับคะแนน
สูงมาก	1 เดือนต่อครั้ง	5
สูง	1 - 6 เดือนต่อครั้ง	4
ปานกลาง	7 - 12 เดือนต่อครั้ง	3
น้อย	มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปีต่อครั้ง	2
น้อยมาก	มากกว่า 3 ปีต่อครั้ง	1

ผลกระทบ	มูลค่าความเสียหาย	ระดับคะแนน
สูงมาก	> 10,000,001 บาท	5
สูง	> 250,001 - 10,000,000 บาท	4
ปานกลาง	> 50,001 - 250,000 บาท	3
น้อย	> 10,001 - 50,000 บาท	2
น้อยมาก	< 10,000 บาท	1